

Практичне заняття № 5. Тема «Вектори»

Завдання для роботи в аудиторії та домашні завдання.

2.20. По заданих векторах a і b побудувати кожен із векторів:

1) $3a$;   2) $-\frac{1}{2}b$;   3) $2a + \frac{1}{3}b$;   4) $\frac{1}{2}a - 3b$.

2.21 (ДЗ). В трикутнику ABC вектор $\overline{AB} = m$ і вектор $\overline{AC} = n$. Побудувати кожен із векторів:

1) $\frac{m+n}{2}$;   2) $\frac{m-n}{2}$;   3) $\frac{n-m}{2}$;   4) $-\frac{m+n}{2}$.

2.26. Перевірити колінеарність векторів $a = (2; -1; 3)$ і $b = (-6; 3; -9)$. Встановити, який із них довший і в скільки разів. Як вони напрямлені – в одну, чи в протилежні сторони?

2.27(ДЗ). Визначити при яких значеннях α і β вектори $a = -2i + 3j + \beta k$ і $b = \alpha i - 6j + 2k$ колінеарні.

2.30. Знайти орт вектора $a = (6; -2; -3)$.

2.31(ДЗ). Знайти орт вектора $a = (3; 4; -12)$.

2.40. Вектори a і b утворюють кут $\varphi = \frac{2}{3}\pi$, знаючи, що $|a| = 3$, $|b| = 4$, обчислити:

1) ab ;   2) a^2 ;   5) $(3a - 2b)(a + 2b)$

2.41(ДЗ). Вектори a і b взаємно перпендикулярні. Вектор c утворює з ними кути рівні $\frac{\pi}{3}$. Знаючи, що $|a| = 3$, $|b| = 5$, $|c| = 8$, обчислити 1) $(3a - 2b)(b + 3c)$.

2.46. Дано вектори $a = (4; -2; -4)$, $b = (6; -3; 2)$. Обчислити:

1) ab ;   2) $\sqrt{a^2}$;   4) $(2a - 3b)(a + 2b)$;   5) $(a + b)^2$

2.48(ДЗ). Дано точки $A(-1; 3; -7)$, $B(2; -1; 5)$ і $C(0; 1; -5)$. Обчислити:

1) $(2\overline{AB} - \overline{CB})(2\overline{BC} + \overline{BA})$;   2) $\sqrt{\overline{AB}^2}$

2.49. Обчислити, яку роботу виконує сила $f = (3; -2; -5)$, якщо точка, до якої прикладена сила, рухаючись прямолінійно, переміщується з точки $A(2; -3; 5)$ в точку $B(3; -2; -1)$.

2.50(ДЗ). Дано три сили $M = (3; -4; 2)$, $N = (2; 3; -5)$ і $P = (-3; -2; 4)$, які прикладені до однієї точки. Обчислити, яку роботу виконує рівнодійна цих сил, коли точка, до якої вона прикладена, рухаючись прямолінійно, переміщується з точки $M_1(5; 3; -3)$ в точку $M_2(4; -1; -4)$.

2.51. Дано вершини чотирикутника $A(1; -2; 2)$, $B(1; 4; 0)$, $C(-4; 1; 1)$ і $D(-5; -5; 3)$. Довести, що його діагоналі AC і BD взаємно перпендикулярні.

2.52(ДЗ). Визначити, при якому значенні α вектори $a = \alpha i - 3j + 2k$ і $b = i + 2j - \alpha k$ взаємно перпендикулярні.

2.53. Обчислити косинус кута, утвореного векторами $a = (2; -4; 4)$ і $b = (-3; 2; 6)$.

2.54(ДЗ). Дано вершини трикутника $A(-1; -2; 4)$, $B(-4; -2; 0)$ і $C(3; -2; 1)$. Знайти його внутрішній кут при вершині B .

2.55. Дано вершини трикутника $A(3; 2; -3)$, $B(5; 1; -1)$ і $C(1; -2; 1)$. Знайти його зовнішній кут при вершині A .

2.63. Знайти проекцію вектора $s = (4; -3; 2)$ на вісь, яка складає з координатними осями рівні гострі кути.

2.66(ДЗ). Обчислити проекцію вектора $a = (5; 2; 5)$ на вісь вектора $b = (2; -1; 2)$.

2.75. Дано вектори $a = (3; -1; -2)$ і $b = (1; 2; -1)$. Знайти координати векторних добутків:

1) $[a, b]$;   2) $[(2a + b), b]$;   3) $[(2a - b), (2a + b)]$.

2.76(ДЗ). Дано точки $A(2; -1; 2)$, $B(1; 2; -1)$ і $C(3; 2; 1)$. Знайти координати векторних добутків:

1) $[\overline{AB}, \overline{BC}]$;   2) $[(\overline{BC} - 2\overline{CA}), \overline{CB}]$.

2.78. Сила $P = (2; -4; 5)$ прикладена до точки $M_0(4; -2; 3)$. Визначити момент цієї сили відносно точки $A(3; 2; -1)$.

2.79(ДЗ). Сила $Q = (3; 4; -2)$ прикладена до точки $C(2; -1; -2)$. Визначити величину і напрямні косинуси моменту цієї сили відносно початку координат.

2.80. Сила $P = (2; 2; 9)$ прикладена до точки $A(4; 2; -3)$. Визначити величину і напрямні косинуси моменту цієї сили відносно точки $C(2; 4; 0)$.

2.82. Дано точки $A(1; 2; 0)$, $B(3; 0; -3)$ і $C(5; 2; 6)$. Обчислити площу трикутника ABC .

2.83(ДЗ). Дано вершини трикутника $A(1; -1; 2)$, $B(5; -6; 2)$ і $C(1; 3; -1)$. Обчислити довжину його висоти, опущеної з вершини B на сторону AC .

2.89. Визначити, якою є трійка векторів a, b, c (правою чи лівою), якщо:

1) $a = k, b = i, c = j$;   2) (ДЗ) $a = i, b = k, c = j$;   3) $a = j, b = i, c = k$;

2.97(ДЗ). Дано три вектори: $a = (1; -1; 3)$, $b = (-2; 2; 1)$ і $c = (3; -2; 5)$. Обчислити abc .

2.98. Встановити, чи компланарні вектори, якщо:

1) $a = (2; 3; -1)$, $b = (1; -1; 3)$, $c = (1; 9; -11)$;

2) (ДЗ) $a = (3; -2; 1)$, $b = (2; 1; 2)$, $c = (3; -1; -2)$;

3) $a = (2; -1; 2)$, $b = (1; 2; -3)$, $c = (3; -4; 7)$.

2.100. Обчислити об'єм тетраедра, вершинами якого є точки $A(2; -1; 1)$, $B(5; 5; 4)$, $C(3; 2; -1)$, $D(4; 1; 3)$.

2.101(ДЗ). Дано вершини тетраедра $A(2; 3; 1)$, $B(4; 1; -2)$, $C(6; 3; 7)$, $D(-5; -4; 8)$. Знайти довжину його висоти, опущеної з вершини D .

2.102*. Об'єм тетраедра $V = 5$, три його вершини: $A(2; 1; -1)$, $B(3; 0; 1)$, $C(2; -1; 3)$. Знайти координати четвертої вершини D , якщо відомо, що вона лежить на осі Oy .

Відповіді:

2.26. $|b| = 3|a|$. В протилежні сторони. **2.27.** $\alpha = 4$; $b = -1$. **2.29.** $|\overline{AB}| = 2|\overline{CD}|$. В одну сторону. **2.30.** $\left(\frac{6}{7}; -\frac{2}{7}; -\frac{3}{7}\right)$. **2.31.** $\left(\frac{3}{13}; \frac{4}{13}; -\frac{12}{13}\right)$. **2.40.** 1) -6; 2) 9; 3) 16; 4) 13; 5) -61; 6) 37; 7) 73. **2.41.** 1) -62; 2) 162; 3) 373. **2.46.** 1) 22; 2) 6; 3) 7; 4) -200; 5) 129; 6) 41. **2.48.** 1) -524; 2) 13; 3) 3; 4) (-70; 70; -350), (-78; 104; -312). **2.49.** 31. **2.50.** 13. **2.52.** -6. **2.53.** $\frac{5}{21}$. **2.54.** 45° . **2.55.** $\arccos\left(-\frac{4}{9}\right)$. **2.63.** $\sqrt{3}$. **2.66.** 6. **2.75.** 1) (5; 1; 7); 2) (10; 2; 14); 3) (20; 4; 28). **2.76.** 1) (6; -4; -6); 2) (-12; 8; 12). **2.78.** (-4, 3; 4). **2.79.** 15; $\cos\alpha = \frac{2}{3}$; $\cos\beta = -\frac{2}{15}$; $\cos\gamma = \frac{11}{15}$. **2.80.** 28; $\cos\alpha = -\frac{3}{7}$; $\cos\beta = -\frac{6}{7}$; $\cos\gamma = \frac{2}{7}$. **2.82.** 14. **2.83.** 5. **2.89.** 1) права; 2) ліва; 3) ліва; 4) права; 5) вектори компланарні; 6) ліва. **2.97.** -7. **2.98.** 1) компланарні; 2) не компланарні; 3) компланарні. **2.100.** 3. **2.101.** 11. **2.102.** $D_1(0; 8; 0)$; $D_2(0; -7; 0)$.